

Міністерство освіти і науки України
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)
Національна школа публічного адміністрування (Канада)
Варненський вільний університет Чорноризця Храбра (Болгарія)
Гентський університет (Бельгія)
Балтійська міжнародна академія (Латвія)
Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)
Покров Чехінвест s.r.o. (Чеська Республіка)
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Україна)
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (Україна)
Київський національний університет будівництва та архітектури (Україна)
Державний торговельно-економічний Університет (Україна)
Сумський державний університет (Україна)
Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського (Україна)
Ужгородський національний університет (Україна)
Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної
академії наук України» (Україна)
Державна установа «Інститут демографії та проблем якості життя
Національної академії наук України» (Україна)
Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес-освіти (Україна)
Полтавське територіальне відділення Всеукраїнської професійної громадської
організації «Співка аудиторів України» (Україна)
Торгово-промислова палата України (Україна)

ЗБІРНИК

III Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «СТАЛИЙ РОЗВИТОК: ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ»

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

05 червня 2025 року

ПОЛТАВА

**Ministry of Education and Science of Ukraine
National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»
Educational and Research Institute of Finance, Economy, Management and Law
(Ukraine)
National School of Public Administration (Canada)
Varna Free University «Chernorizets Hrabar» (Bulgaria)
Ghent University (Belgium)
Baltic International Academy (Latvia)
The International Research Education & Training Center (Estonia)
Pokrov Czechinvest s.r.o. (Czech Republic)
Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine)
National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»
(Ukraine)
V. N. Karazin Kharkiv National University (Ukraine)
Kyiv National University of Construction and Architecture (Ukraine)
State University Of Trade And Economics
Sumy State University (Ukraine)
Lviv State University of Physical Culture named after Ivan Bobersky (Ukraine)
Uzhhorod National University (Ukraine)
Public Institution «Institute for Economics and Forecasting of the National Academy
of Sciences of Ukraine» (Ukraine)
Public Institution «Institute for Demography and Quality of Life of the National
Academy of Sciences of Ukraine» (Ukraine)
Ukrainian Association for Management Development and Business Education
(Ukraine)
Poltava Territorial Branch of the All-Ukrainian Professional NGO «Union of Auditors
of Ukraine» (Ukraine)
Ukrainian Chamber of Commerce and Industry (Ukraine)**

COLLECTION

III International Scientific and Practical Internet Conference

«SUSTAINABLE DEVELOPMENT: CHALLENGES AND THREATS IN CONDITIONS OF MODERN REALITIES»

June 05, 2025

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Poltava

УДК 330.34-021.87”363”:342.77
С 76

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу
Національного університету імені Юрія Кондратюка заборонено

Редакційна колегія:

Онищенко С.В., д.е.н., професор;
Крекотень І.М., к.е.н., доцент;
Глебова А.О., к.е.н., доцент;
Глушко А.Д., к.е.н., доцент;
Гришко В.В., д.е.н., професор;
Карпенко Є.А., к.е.н., доцент;
Кульчій І.О., канд. держ. упр, доцент;
Птащенко Л.О., д.е.н., професор;
Свистун Л.А., к.е.н., доцент;
Чижевська М.Б., к.е.н., доцент;
Чичкало-Кондрацька І.Б., д.е.н., професор.

Сталий розвиток: виклики та загрози в умовах сучасних реалій : матеріали
С 76 III Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, 05 червня 2025 р. – Полтава :
Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2025. – 387 с.

У збірнику матеріалів Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції розглянуто теоретичні, методологічні й практичні аспекти, виклики та загрози розвитку суб’єктів господарювання та держави в умовах сучасних реалій.

Досліджено теоретичні та практичні аспекти співпраці влади, менеджменту підприємства та громадських інституцій у контексті цілей сталого розвитку. Визначено проблеми та перспективи стабілізації фінансової системи як умова євроінтеграції України. Висвітлено сучасний стан та перспективи розвитку міжнародної економічної діяльності України. Досліджено особливості бухгалтерського обліку, аудиту, контролю й оподаткування суб’єктів господарювання в умовах сучасних реалій, а також окреслено перспективи соціально-економічного розвитку країни в контексті євроінтеграції.

Збірник розраховано на фахівців із фінансів, економіки та менеджменту, працівників органів державної влади й місцевого самоврядування, науковців, викладачів, аспірантів і студентів.

УДК 330.34-021.87”363”:342.77
С 76

*Матеріали друкуються мовою оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори*

ISBN 978-966-616-186-7

© Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

політики, який є дієвим інструментом у системі державного регулювання та позитивно впливає на фінансово-економічні процеси, які забезпечують впровадження економічної політики щодо захисту економічних інтересів України.

Інституціоналізація зміцнення економічної безпеки здатна: сформувати єдині та прозорі, визнані всіма суб'єктами нормативно-правові, а також статусні (формальні та неформальні) правила і умови поведінки; забезпечувати якісне планування розвитку ситуації, впровадження запланованих змін, а також гарантувати незворотність цих процесів; збалансовувати поступ елементів державної, публічної та приватної інфраструктури в економічній сфері; підсилити дію не лише законодавчих, але й інших інститутів; сформувати систему з елементів інституціоналізації, яка, закономірно, більш стійка до впливу внутрішніх і зовнішніх загроз, характеризується високим рівнем резистентності до загальної політико-економічної ситуації в країні та її регіонах, дії чинників глобалізації.

Сьогодні ми маємо прийняти нову реальність та адаптуватися до неї, надаючи пріоритет стійкості, здійснювати радикальну реструктуризацію економіки, зміцнювати економічну безпеку України, а також здійснювати дієві заходи щодо підготовки наукових кадрів та висококваліфікованих фахівців у сфері економічної безпекології, здатних забезпечити національну безпеку, зокрема, економічну безпеку України.

Список використаних джерел

1. Варналій З.С. Економічна безпекологія: сутність та особливості України в добу сучасних викликів та загроз: монографія. К.: Знання України, 2025. 358 с.

2. Варналій З. С. Інституційне забезпечення економічної безпеки України в умовах довготривалої війни // ДРУГІ ГАЛЬЧИНСЬКІ ЧИТАННЯ. Збірник матеріалів міжнародної наукової конференції (31 жовтня 2024 р., м. Київ). К.: НІСД, 241 с. С. 37-39. <https://niss.gov.ua/news/novyny-nisd/druhi-halchynski-chytannya-mizhnarodna-naukova-konferentsiya-31102024-r>

3. Козаченко Г. В., Кузьменко О. М. Експлейнарний базис екосесента: принципівий підхід до змісту // Економіка. Менеджмент. Підприємництво: зб. наук. пр. Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. Луганськ: СНУ ім. В. Даля, 2013. Вип. 25, ч. I. С. 209-217.

УДК 336.7: 364.614.8

Єгоричева С. Б., д.е.н., професор

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)*

БЕЗБАР'ЄРНОСТЬ ЯК СУЧАСНА ВИМОГА РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

Поняття безбар'єрності останнім часом набуло особливого значення в Україні завдяки, насамперед, прийняттю таких важливих державних рішень, як схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року [1] та утворення Ради безбар'єрності, а також ініціативам, що за багатьма напрямками реалізуються представниками громадянського суспільства [2]. Варто зазначити, що безбар'єрність є невід'ємною умовою досягнення цілей сталого розвитку, оскільки інклюзивність та рівні можливості для всіх є його ключовими принципами. Особливо це стосується реалізації таких цілей, як подолання бідності, міцне здоров'я і благополуччя, якісна освіта, гідна праця та економічне зростання, гендерна рівність, зменшення нерівності Сталий розвиток передбачає створення справедливого та інклюзивного суспільства, де кожен має можливість брати участь у громадському житті та всебічно реалізовувати свій потенціал.

Слід розуміти, що поняття «бар'єри» є значно ширшим, ніж просто створення доступного та зручного середовища для всіх. Бар'єри – це будь-які свідомі чи несвідомі перешкоди, що заважають повноцінній інтеграції людей у сучасне життя. Вони обмежують можливості скористатися наявними ресурсами та відчутти себе рівноправними членами суспільства, яке постійно розвивається. Часто ці бар'єри мають не лише зовнішній характер, але й внутрішній, виникаючи через брак знань, усталені стереотипи або упередження. Таким чином, ми говоримо не лише про фізичні перешкоди для вільного пересування, а й про інформаційні бар'єри як ускладнення в отриманні повної та достовірної інформації; правові – у вигляді застарілих законодавчих норм, що неправомірно, з сучасної точки зору, обмежують права та можливості певних груп населення; економічні, що означають труднощі з працевлаштуванням, відсутність початкового капіталу для власної справи та необхідних знань для її ведення, нестача компетенцій щодо забезпечення власної фінансової безпеки; психологічні – як внутрішні перешкоди, пов'язані з конкретною особистістю, що потребують індивідуального підходу для їх подолання.

У фінансовому секторі безбар'єрність означає підвищення доступності та рівня користування фінансовими послугами, що є складовою фінансової інклюзії поряд з посиленням захисту прав споживачів фінансових послуг та підвищенням рівня фінансової грамотності населення. Всі ці питання знаходяться у фокусі уваги Національного банку України як державного регулятора ринків банківських та небанківських фінансових послуг.

Враховуючи ситуацію воєнного стану, наприкінці 2022 року Національний банк оперативно ініціював створення системи Power Banking для забезпечення безбар'єрного доступу до банківських послуг під час відключень електроенергії через пошкодження енергетичної інфраструктури. Це єдина мережа підрозділів українських банків, яка на середину 2024 року налічувала понад 2,4 тис. відділень, оснащених альтернативними джерелами енергії, резервними каналами зв'язку, покращеною інкасацією та додатковим персоналом.

В оновленій у 2023 році Стратегії розвитку фінансового сектору України його місією визначено забезпечення акумулювання, розподіл й обіг фінансових ресурсів на засадах фінансової стабільності та інклюзії, кібербезпеки та поширення новітніх технологій для сприяння відновленню економіки України та підтримки добробуту громадян. Відповідно, одним із стратегічних завдань виступає забезпечення безбар'єрності та інклюзивності вітчизняного фінансового сектору [3].

На початку 2024 року Національний банк частково оновив свою інституційну стратегію щодо розширення фінансової інклюзії на територіях, що межують із зонами активних бойових дій та деокупованими територіями. За ініціативи НБУ, банки зосередять свої зусилля на швидкому відновленні обслуговування на звільнених територіях через розвиток мобільних відділень, встановлення більшої кількості банкоматів, використання агентів комерційних фінансових послуг та забезпечення функціонування послуги «готівка на касі», проєкт якої банки реалізовуватимуть спільно з ритейлерами. Очікується, що кардинальним кроком на шляху посилення безбар'єрності у фінансовому секторі стане запровадження нового типу банківських установ – банків фінансової інклюзії, законопроект про створення яких [4] нещодавно був рекомендований відповідним комітетом Верховної Ради до другого читання. Такі банки будуть функціонувати на підставі обмеженої банківської ліцензії й допоможуть забезпечити належний доступ до фінансових послуг як фізичних осіб, зокрема, соціально вразливих груп населення, так і мікропідприємств у районах, наближених до зони бойових дій, на звільнених територіях, а також на важкодоступних та малонаселених територіях.

У 2024 році НБУ затвердив Методичні рекомендації щодо правил інклюзивного надання фінансових послуг у фінансових установах України, щоб забезпечити фізичну та інформаційну доступність послуг, які надаються банками та небанківськими фінансовими й платіжними установами для людей з інвалідністю та інших маломобільних груп населення [5]. Рекомендації передбачають нульову толерантність до будь-яких форм дискримінації

споживачів за соціальними, фізичними, функціональними чи іншими ознаками; забезпечення повної фізичної доступності приміщень та устаткування; організацію системи дистанційного обслуговування з функціональністю, аналогічній наявній під час фізичного відвідування приміщення установи; наявність безперешкодних процедур та порядків стосовно споживача під час встановлення ділових відносин й надання фінансових послуг.

У сучасних умовах надзвичайно важливим аспектом безбар'єрності є забезпечення економічного залучення ветеранів війни та їхніх сімей. З цією метою між Національним банком та ЄБРР було підписано Меморандум, який визначає загальнонаціональний та цілісний підхід до цієї проблематики. Вагомою складовою співпраці у межах Меморандуму стала Хартія з фінансової інклюзії і реінтеграції ветеранів України, до якої наразі приєдналися вже 38 банків. Крім того, НБУ були розроблені рекомендації фінансовим установам-роботодавцям та інструментарій для розвитку фінансової інклюзії та реінтеграції ветеранів в Україні, що пояснюють, як фінансові установи можуть впроваджувати практики, дружні до учасників війни, удосконалювати інфраструктуру для поліпшення доступу людей з інвалідністю, що включає впровадження посад відповідального в справах ветеранів на рівні компанії, гнучкі умови праці, підтримку психічного здоров'я, спеціалізовані процеси адаптації тощо.

Список використаних джерел

1. Без бар'єрів. URL: <https://bf.in.ua/>.
2. Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 366-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text>.
3. Стратегія розвитку фінансового сектору України. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finsector_NBU.pdf?v=13.
4. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розвитку фінансової інклюзії в Україні від 13.02.2025 № 13018д. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/55748>.
5. Про схвалення Методичних рекомендацій з правил інклюзивного надання фінансових послуг в установах України : рішення Правління Національного банку України 05 липня 2024 року № 240-рш. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Decision_05072024_240-rsh.

УДК 336:330.46

Наміг Агагейдар Огли Ісазаде, доктор філософії,
асоційований професор засновник, член правління
Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія);
Птащенко Л.О., д.е.н., професор
*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»,
(м. Полтава, Україна)*

КІБЕРБЕЗПЕКА У ФІНАНСОВОМУ УПРАВЛІННІ БІЗНЕСОМ

З набуттям Україною незалежності бізнес реального та фінансового секторів економіки перебував під загрозою кібератак. Після повномасштабного вторгнення російських окупантів, кібератаки на український бізнес набули значних масштабів. У таких умовах кожен представник бізнесу мусить оцінювати вразливість своєї діяльності до інцидентів кібербезпеки й технологічних збоїв. Кіберзагрози не зменшуються, щодня з'являються нові, іноді модифіковані, а кіберзлочинці завжди знайдуть нові способи зламати системи та викрасти інформацію. Такі загрози можуть виникати як у результаті цілеспрямованих атак на інформаційні системи та інфраструктуру, так і бути спричиненими воєнними діями.